



Fontys Inclusie en Bildung

projectplan, versie 1.1

September 2020

Lectoraat 'Waarderen van diversiteit'

Linda van den Bergh

Ilonka van der Sommen

Programma Studiesucces

Dimphy Hooijmaijers

Brechje Schouten

Esther Tonnaer

Werkgroep inclusie dienst O&O en Dienst P&O



Inhoudsopgave

1. Projectdefinitie	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Achtergrondinformatie.....	3
1.3 Projectdoelstelling.....	5
1.4 Projectresultaten.....	5
1.5 Noodzaak en urgentie.....	5
1.6 Projecteffect/Impact.....	6
1.7 Beschrijving proceslijnen.....	6
2. Governance	9
2.1 Projectorganisatie en bijbehorende governance.....	9
3. Bronnen	10

1. Projectdefinitie

1.1 Aanleiding

Onze organisatie zet zich in om inspirerend, uitdagend en hoogwaardig hoger beroepsonderwijs aan te bieden en praktijkgericht onderzoek te doen dat écht iets betekent voor de samenleving. Dit doen we o.a. door onze studenten op te leiden tot betekenisvolle onderzoekende, kritisch denkende professionals. We positioneren ons hiermee middenin de maatschappij, maar feitelijk zijn we de maatschappij. Bij Fontys leeft een sterke wens dat iedereen zich welkom en geaccepteerd voelt en de kans krijgt om zich optimaal te ontplooien. Het maatschappelijke debat dat aangezwengeld is door #blacklivesmatter gaat hierover. Hiermee krijgt het een gezicht. Ook binnen onze organisatie leeft dit thema. Gesprekken met diverse collega's, studenten en netwerken bevestigen het beeld dat nog niet iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt binnen Fontys. Bij deze gesprekken komt telkens het thema Inclusie ter sprake. Inbreuken hierop blijven geregeld onder de radar, worden niet geadresseerd en krijgen hiermee geen gezicht. Want onder de oppervlakte spelen mechanismen mee, waar we ons vaak niet bewust van zijn. Het hebben van opvattingen en overtuigingen, en het denken in stereotypen is menselijk. Maar als deze geprojecteerd worden op individuen of specifieke groepen gaat dit remmend werken voor gelijke kansen van studenten en medewerkers. Daaropvolgend rijst de vraag: 'Hoe inclusief is Fontys en wat doen we binnen Fontys om inclusie te bevorderen?'

1.2 Achtergrondinformatie

We beloven in onze Fontys Focus 2020 dat wij er zijn voor iedereen die op hbo-niveau zijn talenten wil ontdekken en verder wil ontwikkelen, waarbij we ruimte bieden aan alle culturen en sociaaleconomische achtergronden (Fontys, 2016). Om te werken aan de brede persoonsvorming van studenten staat sinds 2015 Bildung volop in de schijnwerpers binnen Fontys Hogescholen. De ambitie, verwoord in Fontys Focus 2020 is om alle studenten optimaal te laten ontwikkelen: *'De kern van ons onderwijs is kwalificatie én persoonsvorming én socialisatie. Hierdoor ontwikkelt de student een eigen moreel kompas om vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid op een eigen volwassen wijze in de samenleving te leren functioneren.'* (Fontys Focus)

Bildung - vormend hoger beroepsonderwijs

Om duidelijk te krijgen wat vormend hoger beroepsonderwijs inhoudt én hoe je daarvan het beste werk kunt maken, is in 2017 de Fontysbrede Bildungskenniskring van start gegaan onder leiding van Wouter Sanderse. Binnen deze kenniskring deelden en ontwikkelden hbo-docenten van tien verschillende Fontys-opleidingen hun ervaringen met en kennis over Bildung, de opbrengsten van deze kenniskring zijn terug te vinden op fontys.nl/bildung). Hierbij stond centraal dat studenten meer leren dan alleen de verplichte lesstof. Het gaat in een notendop om 'begeleide zelfvorming', zoals filosoof Joep Dohmen, het noemt. Ook landelijk is er veel aandacht voor persoonsvorming, diversiteit en inclusie in het (hoger) onderwijs. In de meest recente Staat van het Onderwijs (2020) toont de Inspectie van het Hoger Onderwijs aan dat de toegankelijkheid van het HBO goed is, maar dat er nog steeds verschillen zijn tussen groepen studenten; mannelijke studenten doen het minder goed dan vrouwelijke studenten en dit verschil is toegenomen. Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond doen het minder goed dan studenten zonder deze achtergrond. Het diplomarendement van studenten met ouders uit de lagere inkomensgroepen blijft duidelijk achter bij dat van studenten uit de midden en hogere inkomensgroepen. Ook in de Strategische agenda van de Vereniging Hogescholen (2019 - 2023) wordt beschreven dat we nog niet in staat zijn alle studenten naar een diploma te begeleiden en dat mannelijke studenten en studenten met een migratieachtergrond achter blijven. Zij benadrukken de belangrijke maatschappelijke emancipatiefunctie van het HBO, omdat we een zeer diverse studentenpopulatie hebben. Hoger onderwijs zou, net als al het andere onderwijs, zo inclusief mogelijk moeten zijn, zodat iedere student, ongeacht achtergrond een eerlijke kans krijgt om zijn of haar talent te ontplooien. Het gaat hierbij niet alleen om studiesucces en rendement, maar ook om de bredere persoonsvorming van studenten.

Gezamenlijke ambitie studentenwelzijn

Vanuit dit kader is er een gezamenlijke ambitie studentenwelzijn opgesteld door de Nederlandse Hogescholen waarin drie zaken centraal staan: Aandacht voor een inclusief hoger onderwijs studieklimaat, wat zich kenmerkt door aandacht voor effecten van beleidswijzigingen op studentenwelzijn, een onderwijsomgeving waarin inclusie de standaard is en het creëren van meer bewustzijn voor de problematiek van kansongelijkheid en voor het doorbreken van taboes. Daarnaast moet er meer aandacht zijn voor volledige en laagdrempelige informatievoorziening, bijvoorbeeld over mogelijkheden voor (extra) financiële ondersteuning en persoonlijke begeleiding. En tenslotte is intensivering van financiële ondersteuning een ontwikkeldoel. De onderwijsinspectie (2020) stelt dat moeilijk vast te stellen is hoe het gaat met het welzijn van studenten of welke aanpak het studentenwelzijn verbetert, omdat er niet altijd sprake is van een structurele en integrale aanpak van studentenwelzijn. Intensivering van kennisuitwisseling op dit thema is nodig. Daarom pleit de inspectie ervoor om de begeleiding van studenten explicieter aan de orde te stellen tijdens visitaties en accreditaties.

Aandacht voor inclusie

In september 2019 heeft Fontys de Intentieverklaring van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een functiebeperking ondertekend en eerder al het VN-verdrag rond Sustainable Development Goals. We hebben daarnaast een Fontys actieplan 2.0 studentenwelzijn opgesteld dat zich richt op alle studenten, maar met extra oog voor groepen studenten die extra ondersteuning nodig hebben. Dit is geheel in lijn met de Strategische agenda van het ministerie van OCW (2019), waarin gesproken wordt dat er ingezet moet worden op inclusief hoger onderwijs met aandacht voor studentenwelzijn.

Daarnaast zijn er diverse initiatieven en projecten gericht op specifieke groepen studenten vanuit verschillende instituten en programma's. Recentelijk is er bijvoorbeeld een groep gevormd van studenten en medewerkers gericht op het verbeteren van het klimaat voor de LHBTIQ+ gemeenschap binnen Fontys, naar aanleiding van zorgwekkende incidenten op verschillende Fontys locaties. Er loopt een project gericht op studenten met autisme of ADHD in de overgang van studie naar werk, een TEC-project voor een betere ondersteuning van begaafde studenten en er is een pre academic program ontwikkeld voor studenten die instromen vanuit het MBO. Op verschillende gebieden hebben we dus oog voor diversiteit en wordt er tijd, geld en energie geïnvesteerd in verschillende specifieke doelgroepen. Het waarderen en benutten van verschillen is een belangrijk uitgangspunt in onze strategische koers. We hebben echter nog geen goed beeld in hoeverre we deze doelen al behalen en welke interventies hierop nog nodig zijn.

Dit projectvoorstel richt zich daarom op inclusie en bildung binnen Fontys. Met het werken aan inclusie willen we zowel op strategisch als tactisch niveau een impuls geven aan het thuis en welkom laten voelen van studenten en hen ondersteunen bij het omgaan met morele dilemma's en maatschappelijke thema's.

Het projectvoorstel kent twee verschillende proceslijnen (zie paragraaf 1.7 voor een meer uitgebreide beschrijving van deze lijnen):

1. A) Inclusie binnen Fontys, waarbij ingezet wordt op een Fontysbrede verankering van het thema en dat er reflectie plaatsvindt op het eigen handelen. Op basis hiervan wordt een aanpak opgesteld en de resultaten wordt op dit gebied gemonitord;
1. B) Bildung binnen Fontys, waarbij ingezet wordt op daadwerkelijk Bildung een plek geven in het (al) onderwijs.
2. Projecten n.a.v. de intentieverklaring VN-verdrag in 2019, waarmee binnen Fontys een invulling wordt gegeven aan de bijbehorende ambitie om een inclusieve onderwijsinstelling te willen zijn waar een student op voet van gelijkheid met andere studenten deelneemt aan het onderwijs en ongeacht achtergrond zich welkom en geaccepteerd voelt;

1.3 Projectdoelstelling

Met dit plan wil het programma Studiesucces i.s.m. Lectoraat Waarderen van Diversiteit de awareness en handelingsbekwaamheid op de thema's Inclusie en Bildung binnen Fontys vergroten.

Hiervoor wordt ingezet op duurzame open gesprekken die kennisdeling en zelfreflectie op het eigen handelen stimuleren, bij zowel studenten als medewerkers. Hierbij worden experts, resultaten uit projecten en goede voorbeelden vanuit de organisatie benut.

Daarnaast worden relevante tools en methoden ontwikkeld die studenten en medewerkers binnen instituten en diensten kunnen inzetten om stappen te zetten (awareness creëren, maar ook mogelijkheden om het eigen handelen te veranderen) op het gebied van Inclusie en Bildung.

1.4 Projectresultaten

Lijn 1A: Inclusie voor alle studenten en medewerkers binnen Fontys

- Een stand van zaken m.b.t. inclusie binnen Fontys op basis van een photovoice-onderzoek.
- Een plan van aanpak op basis van dit onderzoek, waarin concrete stappen worden geformuleerd om tot een inclusievere organisatie te komen en om de resultaten op dit gebied te kunnen monitoren. Het onderwijs binnen Fontys is zo inclusief mogelijk, zodat iedere student én iedere medewerker ongeacht achtergrond een eerlijke kans krijgt om zijn of haar talent te ontplooiën.
- Een expertgroep die kritisch meedenkt en mede vormgeeft aan met het plan van aanpak en nieuwe initiatieven om Fontys inclusiever te maken.

Lijn 1B: Bildung binnen Fontys

- Een bildungsexpertgroep die meer aandacht binnen Fontys realiseert voor het omgaan met morele dilemma's, het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en voor socialisatie en persoonsvorming van studenten.
- Een plan van aanpak, waarin enkele concrete tools of projecten, worden vormgegeven.
- Een tool om professionele identiteitsvorming van studenten te ondersteunen en te bevorderen.

Lijn 2: Projecten n.a.v. de intentieverklaring van het VN-verdrag in 2019

- Er worden een 5-tal projecten uitgevoerd die bijdragen aan de doelstellingen uit het VN-verdrag. Zie ook paragraaf 1.7 lijn 2, voor een uitgebreidere beschrijving van de projectresultaten. Het betreft community-building, een belevingscircuit, een methodiek of tool om telefoongebruik in relatie tot concentratie en slaap in beeld te brengen, de inzet van jobcoaches, de inzet van ervaringsdeskundigen.

1.5 Noodzaak en urgentie

Fontys geeft aan de persoonlijkste hogeschool te zijn. Hier kan een bijdrage aan geleverd worden door aandacht te hebben voor Inclusie en Bildung. Deze aandacht zorgt ervoor dat iedere student zijn talenten optimaal kan ontplooiën en benutten, en een waardevolle bijdrage kan en wil leveren aan de maatschappij, als professional en als burger. Inclusie betekent voor Fontys dat:

1. We studenten en medewerkers zich welkom en geaccepteerd laten voelen om wie ze zijn en mede daardoor een veilige basis ervaren;
2. We een verantwoordelijkheid hebben voor het welzijn en gelijke kansen van onze studenten en medewerkers;
3. We aandacht binnen de leeromgeving en bij het vormgeven van de leeromgeving hebben voor dit thema, zodat studenten kritische burgers en startbekwame professionals worden en medewerkers hun talenten kunnen ontplooiën;
4. We een organisatie zijn die in de maatschappij staat en een afspiegeling is van die maatschappij.
5. We niet alleen onze verantwoordelijkheid nemen voor onze eigen studenten en medewerkers, maar ook voor een groot aandeel van de toekomstige leraren in het PO, VO en MBO gezien onze rol als opleider van deze leraren. Educatie en met name de rol van de onderwijsprofessional speelt namelijk een grote rol bij inclusie en gelijke kansen (El Hadioui, et al., 2019). Onze verantwoordelijkheid geldt ook voor andere werkvelden, waarbij onze afgestudeerden ook aandacht zullen hebben voor gelijke kansen.
6. Binnen het HBO wordt ingezet om ongelijkheid van kansen tegen te gaan met oog voor studenten die meer weerstand moeten overwinnen om in onze samenleving hun weg te vinden. Er is speciale aandacht voor het doorstromen van mbo-studenten naar hbo-opleidingen en er wordt ingezet op gelijke kansen bij het verkrijgen van een stageplek in het bedrijfsleven. Zo werkt het hbo als een emancipatiemotor in onze samenleving (VH, 2020).

Om bovenstaand urgente ambitie voor te kunnen geven is het noodzakelijk dat we als organisatie kritisch naar onszelf kijken en onderzoek doen naar regels en (cultuur)systemen die ongelijke kansen creëren voor studenten en voor medewerkers.

1.6 Projecteffect/Impact

Fontys wil studenten opleiden tot onderzoekende en kritische professionals die een bijdrage willen leveren aan maatschappelijke vraagstukken. Daarvoor is het van belang dat iedere student zijn talent kan ontwikkelen en zich welkom voelt en gezien en gewaardeerd wordt. Omdat wij 'slechts' een onderdeel zijn van het ontwikkelpad van studenten, werken we hierin ook zoveel mogelijk samen met vooropleiding en werkveld.

Het is voor Fontys van belang dat instituten en diensten verder bouwen aan professionele identiteitsvorming van studenten en medewerkers, zodat studenten op een verantwoorde wijze hun maatschappelijke positie kunnen innemen, als ze in het arbeidsproces terecht komen. Het is in de huidige maatschappij van belang dat een student en medewerker zichzelf goed kent en weet hoe hij of zij zich verhoudt tot de maatschappij.

1.7 Beschrijving proceslijnen

Het projectplan kent 2 proceslijnen waarmee binnen Fontys gewerkt gaat worden aan de thema's Inclusie en Bildung.

1. A) Inclusie voor alle studenten en medewerkers binnen Fontys

In het onderstaande schema staan de stappen beschreven hoe een Fontysbrede verankering van het thema en reflectie op het eigen handelen gaat plaatsvinden. Daaropvolgend zal er een aanpak worden opgesteld om stappen te kunnen maken om tot een inclusievere organisatie te komen en de resultaten op dit gebied te kunnen monitoren. Doel van deze projectlijn is het zorgen voor een Fontysbrede verankering van het thema Inclusie en het scherper krijgen van de prioriteiten en speerpunten in dit kader.

	Wat	Toelichting	Periode	Verantwoordelijk
1	Photo voice onderzoek	- Het doel van dit onderzoek is het in beeld brengen van de mate waarin studenten en medewerkers inclusie en/of exclusie in ons onderwijs ervaren en de factoren die hierin als belangrijk ervaren worden om beeld te vormen de organisatie nog beter ervoor kan zorgen dat iedere student en medewerkers zich welkom en gewaardeerd voelt en wat er nodig is om hieraan bij te dragen. Hiermee worden realistische verhalen in beeld gebracht. - Destilleren van de kern uit de opgehaalde beelden.	Oktober - november 2020	Lectoraat 'Waarderen van diversiteit'
2	a.1. Opstellen statement	Op basis van de kern uit het photo voice onderzoek wordt een statement opgesteld door Sander Peters, lectoraat en kerngroep inclusie. Het statement is richtinggevend voor de aanpak van inclusie binnen Fontys.	November 2020	CvB
	a.2. Bekrachtigen statement	Het Fontysberaad bekrachtigt het statement en geeft daarmee het startsein voor het werken aan inclusie binnen Fontys	December 2020	CvB
	a.3. Laden van het statement	Het statement wordt geladen met 'gestyleerde' realistische verhalen en daarmee gelanceerd binnen en buiten de organisatie. Hiermee zal een eerste reflectiemoment gaan plaatsvinden.	Januari 2021	M&C
	b. Fontys strategie	Inclusie is onlosmakelijk verbonden met de Fontys strategie.	December 2020	CvB
	c. Inrichten expertgroep Inclusie	Het inrichten van een expertgroep met collega's vanuit het lectoraat 'Waarderen van diversiteit', dienst O&O, dienst SV, dienst P&O, dienst M&C, programma Studiesucces, instituten, studenten en externe experts.	November 2020	Programma Studiesucces - Studentcoaching
	d. Inrichten netwerk Inclusie	Het inrichten van een netwerk 'Inclusie', waarbij collega's vanuit alle instituten en diensten aansluiten. Centraal bij dit netwerk staan de ontwikkelingen binnen en buiten Fontys op gebied van inclusie en wordt er gespard hoe dit in de eigen organisatiecontext toegepast kan worden. Deze inzichten kunnen de collega's mee terugnemen naar het eigen instituut of dienst om daar met collega's en studenten aan een inclusieve organisatie te werken. Daarnaast zal er bij het netwerk ook behoeften vanuit de instituten en diensten worden opgehaald, zodat de deze beter kunnen ondersteund kunnen met tools, practices en handreikingen vanuit de expertgroep.	Februari 2021	Programma Studiesucces - Studentcoaching

	Wat	Toelichting	Periode	Verantwoordelijk
3	Opstellen aanpak Inclusie binnen Fontys	Op basis van het onderzoek (zie punt 1) komt de expertgroep met een advies inclusief een aanpak en mogelijke interventies. Dit omvat onder andere de thema's HR, onderwijs, onderzoek, communicatie, regelingen en een veranderaanpak op basis van dialogen. Het is belangrijk dat hierin ingezet wordt op reflectie van het eigen handelen. Bij de dialogen is externe expertise gewenst voor de diepgang en ter voorkoming van passering van eigen blinden vlekken. Daarnaast staan ze in nauwe verbinding met het netwerk Inclusie.	Voorjaar 2021	Expertgroep Inclusie
4	a. Ontwikkeling monitor	De doorontwikkeling van een vragenlijst over diversiteitssensitief opleiden, zoals gebruikt in een kenniskringonderzoek van Pedagogiek. Deze vragenlijst brengt persoonlijke en professionele overtuigingen over diversiteit en het beeld van diversiteit binnen de betreffende opleiding in beeld. De vragenlijst wordt op basis van de ervaringen doorontwikkeld en uitgezet onder de studenten en medewerkers van Fontys. De doorontwikkelde vragenlijst zal eerst uitgezet worden bij 2 pilotinstellingen.	Oktober 2020 - februari 2021	Lectoraat 'Waarderen van diversiteit' i.s.m. met Hélène Leenders (FHP)
	b. Inzet monitor	Deze vragenlijst wordt jaarlijks ingezet om een beeld te kunnen vormen hoe het gesteld is met de diversiteitssensitiviteit binnen Fontys en waar mogelijke vraagstukken nog liggen.	0-meting in 2021, daarna jaarlijks	Lectoraat 'Waarderen van diversiteit'

1. B) Bildung binnen Fontys

Doel: Een impuls geven aan de professionele identiteitsvorming van studenten in het onderwijs, door middel van:

- Het uitbouwen van een bildungsexpertgroep die meer aandacht binnen Fontys realiseert voor het omgaan met morele dilemma's, het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en voor socialisatie en persoonsvorming van alle studenten.
- Daarnaast het realiseren van enkele concrete tools of projecten, voortkomend uit het plan van aanpak van de expertgroep Bildung, die invulling geven aan de doelstelling (een impuls geven aan de professionele identiteitsvorming van studenten).

	Wat	Toelichting	Periode	Verantwoordelijk
1	a. Inrichten expertgroep Bildung	Het opnieuw vormgeven van een Bildungsexpertgroep (met enkele kenniskringleden van het lectoraat van Wouter Sanderse), die interventies gaat ontwikkelen op basis van ervaringen (zie ook fontys.nl/bildung) opgedaan in de kenniskring (van het lectoraat van Wouter Sanderse) rondom Bildung om daarmee meer aandacht binnen Fontys te realiseren voor het omgaan met morele dilemma's, maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen, socialisatie en persoonsvorming van studenten	September 2020	Programma Studietoelating - Onderwijsontwikkeling
	b. Opstellen aanpak Bildung in Fontys	Deze aanpak opgesteld door expertgroep Bildung zal ingaan op hoe Bildung een plek gegeven kan worden in (al) het onderwijs.	Oktober 2020 - Januari 2021	Programma Studietoelating - expertgroep Bildung
2	Tool professionele identiteitsontwikkeling	Het ontwikkelen van een tool, waarmee studenten zelf regie kunnen nemen over hun professionele identiteitsontwikkeling (deze identiteitsontwikkeling is een belangrijk element in bildung voor de student) na de propedeusefase.	Oktober 2020 - juli 2023	Programma Studietoelating - BI & onderzoek

2. Projecten n.a.v. de intentieverklaring VN-verdrag in 2019

Door de ondertekening van de intentieverklaring van het VN-verdrag heeft Fontys zich gecommitteerd aan de ambitie om een inclusieve onderwijsinstelling te willen zijn. In Fontys Actieplan Studentenwelzijn 2.0 zijn de eerste stappen gezet. Onderstaande projecten zorgen voor een vervolg op dit Actieplan en geven een extra impuls aan deze ambitie, zodat de studenten zich welkom en geaccepteerd voelen binnen Fontys en er oog is voor hun talenten. Van ieder project is een projectplan of plan van aanpak opgesteld. Dit zijn aparte onderliggende documenten. In het onderstaande schema zijn beschrijvingen van de projecten met duiding van de planning opgenomen. Doel van deze projectenlijst is om invulling te geven aan de ondertekende VN-verdragen, te weten het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een functiebeperking en het VN-verdrag rond Sustainable Development Goals. De projectdoelstellingen van deze projecten moeten in lijn zijn met de koers die gezet wordt in programmalijn 1.

	Wat	Toelichting	Periode	Verantwoordelijk
1	Community building	Community building voor diverse studentgroepen (empowerment van studenten, zoals LHBTIQ+, autisme, AD(H)D, internationale studenten): Fontys Actieplan 2.0 zet o.a. in dat alle studenten optimaal kunnen deelnemen aan het onderwijs en hun talenten kunnen ontplooiën. Empowerment van de studenten is hierbij van belang en daar draagt community-building aan bij. In een community is het mogelijk om gelijken te treffen en elkaar te steunen, motiveren en inspireren. Daar waar initiatief is binnen de organisatie om communities op te richten, zal de organisatie dit faciliteren.	November 2020 - februari 2023	Programma Studiesucces - Studentcoaching
2	Pilot ervaringsdeskundigen 2	Inzet ervaringsdeskundige om studenten met psychische problemen beter te laten studeren: In 2020 is de uitrol van de pilot bij twee instituten binnen Fontys (ACI en FHSS) gestart door het inzetten van opgeleide ervaringsdeskundigen (van AD Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn - FHSS) op het gebied van stress en burn-outklachten. Zij leiden groepsbijeenkomsten van studenten met als doel het normaliseren en valideren van gedrag door medestudenten, verlagen van drempels voor en handvatten bieden aan studenten. Op basis van de evaluatie wordt er gekozen om de pilot te verlengen en in collegejaar 2020-2021 nogmaals uit te rollen.	Oktober 2020 - juli 2021	Programma Studiesucces - Studentcoaching
3	Jobcoaching	Jobcoaching om de overgang naar de arbeidsmarkt voor studenten met een afstand tot de arbeidsmarkt te verbeteren, door zowel de student, de docent/coach en de organisatie tools aan te reiken en te faciliteren. <ul style="list-style-type: none"> • Studenten met een afstand tot de arbeidsmarkt worden begeleid, voorbereid en gematcht door een jobcoach om zo succesvol te kunnen starten op de arbeidsmarkt. Er wordt gewerkt aan het zelfsturend vermogen van de student. Dit heeft een positieve invloed op het functioneren, welbevinden en persoonlijke groei van de studenten met als doel dat zij in de toekomst meer zelfstandig kunnen participeren op de arbeidsmarkt. • De jobcoach zorgt voor een duurzame relatie vanuit de instituten met de arbeidsmarkt (sociale ondernemers) en krijgt binnen de duur van het project een geborgde rol en positie binnen het domein Techniek en professionaliseert in een later stadium van het project ook docentcoaches, zodat deze docenten goed geoutilleerd zijn om de grootste groep van deze studenten succesvol voor te bereiden en te matchen, zowel voor de stage als voor de arbeidsmarkt. 	November 2020 - april 2023	Programma Studiesucces - Studentcoaching
4	Ontwikkeling belevingscircuit	Op basis van de onderzoeksresultaten van de behoefteninventarisatie en een analyse van bestaande belevingscircuits wordt een belevingscircuit ontwikkeld gericht op het zelf ervaren van stigmatiseren, lage verwachtingen en/of vooroordelen. Bestaande circuits zijn gericht op specifieke doelgroepen, zoals het Autisme Belevingscircuit en circuits of ervaringen van Taal Ontwikkelings Stoornissen of Blindheid (MuZIEum). Wij beogen een breder doel, namelijk het ervaren van inclusie/exclusie en vooroordelen. Het belevingscircuit wordt ontwikkeld in samenwerking met andere opleidingen/lectoraten zoals ICT (virtual reality, technology), Kunsten en Communicatie. In een later stadium kan het ingezet worden als start van een professionaliseringstraject voor medewerkers (en in tweede instantie studenten).	September 2020 - juni 2021	Lectoraat 'Waarderen van diversiteit'
5	Fitphone	Project om een tool te ontwikkelen die bijdraagt aan bewustwording van telefoongebruik i.r.t. concentratie en slaap. Daarna gaat een voorverkenning plaatsvinden van bewustwording van andere verslavingen (roken, alcohol, drugs, game) i.r.t. studie.	September 2020 - december 2021	Programma Studiesucces - Studentcoaching
6	Verbinding	Middels de bovenstaande projecten geven we als organisatie een impuls aan de doelstellingen van de intentieverklaring van het VN-verdrag. Om de impulsen elkaar te laten versterken worden gedurende de looptijd van deze projecten de (tussentijdse) inzichten uit de projecten gedeeld en in verband gebracht met ontwikkelingen binnen de organisatie bij het netwerk Inclusie en het netwerk SLB-coördinatoren (indien van toepassing). Daarnaast checkt de programmagroep Studiesucces of de eerder benoemde projectdoelstellingen nog in lijn lopen met de koers van proceslijn 1.	continu	Studiesucces

2. Governance

2.1 Projectorganisatie en bijbehorende governance

Overleg	Frequentie	Inhoud	Input	Escalatie naar
Stuurgroep directeuren betrokken diensten	Op aanvraag	Indien nodig voortgang project en dilemma's Goedkeuring projectplan.	Clusterexpert Dimphy Hooijmaijers) en Commissie studiesucces en P&O	CvB
Programma-groep inclusie en bildung	Bij start en daarna op aanvraag	Indien nodig voortgang project en dilemma's	Projectgroep	Stuurgroep
Projectgroepen (per lijn)	1 x per maand	Voortgang project en dilemma's	Projectleden en pilotinstituten	Clusterexperts (Dimphy Hooijmaijers, Brechje Schouten

Tabel 3: Projectorganisatie en governance

3. Bronnen

El Hadioui, I., Sloopman, M., El-Akabawi, Z., Hammond, M., Mudde, A. L., & Schouwenburg, S. (2019). *Switchen en klimmen: Over het switchgedrag van leerlingen en de klim op de schoolladder in een grootstedelijke omgeving*. Alkmaar: Van Gennep.

Fontys Hogescholen (z.d.). Bildung in het HBO. Geraadpleegd van <https://fontys.nl/Innovatie-en-onderzoek/Bildung/Bildung-in-het-hbo.htm>

Fontys Hogescholen. (2016). Fontys Focus 2020. Gedownload op 22 juli 2020 van [https://connect.fontys.nl/diensten/CvB/Documents/Fontys Focus 2020.pdf](https://connect.fontys.nl/diensten/CvB/Documents/Fontys_Focus_2020.pdf)

Fontys Hogescholen (2018, 26 juni). 'Acht hogescholen committeren zich aan VN-verdrag duurzaamheidsdoelen. Fontys mede-ondertekenaar SDG Charter'. Geraadpleegd van <https://www.fontys.nl/nieuws/fontys-mede-ondertekenaar-sdg-charter/>

Fontys Hogescholen (2019). Fontys Actieplan Studentenwelzijn 2.0. Gedownload op 22 juli 2020 van <https://www.fontys.nl/studentcoaching>

Fontys Hogescholen (2019, 25 september). 'VN-verdrag geeft impuls aan Fontys als inclusieve onderwijsinstelling'. Geraadpleegd van <https://www.fontys.nl/nieuws/vn-verdrag-geeft-impuls-aan-fontys-als-inclusieve-onderwijsinstelling/>

Fontys (2019, 7 november). 'Hoe is het klimaat binnen Fontys voor lhbt-ers'. Geraadpleegd van <https://www.fontys.nl/actueel/hoe-is-het-klimaat-binnen-fontys-voor-lhbti-ers/>

Fontys (2020, 5 maart). 'Bildung: een sterk karakter in een veranderlijke tijd. Een terugblik op de Bildungconferentie van 5 maart 2020 bij Fontys'. Geraadpleegd van <https://fontys.nl/Innovatie-en-onderzoek/Bildung/Verslag-Bildungconferentie-2020.htm>

Inspectie van het Onderwijs (2020). Rapport de Staat van het Onderwijs 2020. Geraadpleegd op 22 juli van <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2020/04/22/staat-van-het-onderwijs-2020>

Ministerie van OCW (2019). Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek - Houdbaar voor de toekomst. Gedownload op 22 juli 2020 van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/12/02/bijlage-1-strategische-agenda-hoger-onderwijs-en-onderzoek-houdbaar-voor-de-toekomst>

Vereniging van Hogescholen (2019). Professionals voor morgen - strategische agenda Vereniging Hogescholen 2019 - 2023. Geraadpleegd op 22 juli 2020 van <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/strategische-agenda-s-vereniging-hogescholen/artikelen/professionals-voor-morgen-strategische-agenda-vereniging-hogescholen-2019-2023>

Vereniging van Hogescholen (2018). Gezamenlijke ambitie studentenwelzijn. Gedownload op 22 juli van <https://www.vereniginghogescholen.nl/actueel/actualiteiten/gezamenlijke-ambitie-studentenwelzijn>

Vereniging Hogescholen (2020, 1 september). 'Reactie Vereniging Hogescholen op nationaal actieplan voor diversiteit en inclusie'. Geraadpleegd van <https://www.vereniginghogescholen.nl/actueel/actualiteiten/reactie-vereniging-hogescholen-op-nationaal-actieplan-voor-diversiteit-en-inclusie>